

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris Theologia Tripartita Universa

Complectens nunc Bibliothecam perfectam Viri Ecclesiastici, ordine
sequenti

Controversiae Heterodoxae Ac Scholasticae - Cum speciali Notitia rerum
Modernarum, & Chronologia totius Monarchiae Sacrae, & Saecularis,
Pontificum, Conciliorum &c. Haeresum omnium, ac Propositionum
damnatarum Mundi Sex Aetatum ...

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Articulus V. Novarum Sectarum dogmata particularia proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38447

tionem Sacramentalem acceperit, illud in articulo mortis legitime interrogatum, etiam cum juramento, negare, quamvis ipse sponte de illo sermone instituat.

III. Licere subditis interficere Regem Protestantem, ut eo amoto introducatur fides Catholica: & si Regicida eo titulo morti adjudicetur, cum Martyrii lauream coronandum.

IV. Regem à Papa excommunicatum à Subditis suis deponi, & occidi posse.

V. Papam suam dispensatione licitam posse facere in ullo casu mentiri, aliave contra legem Dei mala perpetrare, ut inde boni aliquid eveniat.

VI. Licere uxori maritum concubinarium è medio tollere.

Patres Professi Provinciæ Anglicanæ juxta triennalem morem congregari declarant, se neque didicisse, neque docuisse, neque audivisse ab ullo è Patribus nostris edoctas unquam fuisse prædictas propositiones: imò singulos, eas omnino detestari. Actum Gandavi in domo tertie probationis Anglorum Societatis. Jesu 4. Julij 1681.

De *juramento Fidelitatis* ibidem sic decernitur. Ut uniformiter (quod in Congregatione rogatum fuit) inter Nostros in modo agendi circa juramentum Fidelitatis, uti vulgò nominari solet, procedatur.

I. Prosteamur omnes tantam à nobis singulis erga Regem nostrum cum res tulerit, sincerè jurandam, & exhibendam obedientiam, atque fidelitatem, quantum ab ullis ubivis Catholicis subditis quibuscumque Principibus exhiberi solet.

II. Juramentum Fidelitatis, uti jam est, variis heterodoxis inspersum clausulis, suscipi non posse, præsertim cum id summorum Pontificum Brevibus sit damnatum &c.

Actum in Congregatione Provinciali Patrum Anglorum Societatis *JESU* celebrata Gandavi in Domo tertie probationis ejusdem Societatis die 5. Julii 1681. Nonne hæc perfecta fidelitas est ex ipsa Christi sententia, Reddere quæ sunt Cæsaris, Cæsari, & quæ sunt Dei Deo?

Experimenta certè hujus Fidelitatis habuit Rex Carolus Primus, & Secundus, dum à suis subditis Heterodoxis & securi ille, & hic exilia passus, Patres, & Catholicos Angliæ & Hiberniæ habuerunt sibi fidelissimè & constantissimè adherentes, etiam cum fortunarum, terrarum, & bonorum prædè omnium jaçtura. Hæc nemo ignorat qui in præteritorum temporum rebus recenter gestis aliquid habet memoriæ.

Quis non meminit, dum Rex exul in Gallia verfabatur, quor legationibus ex parte Catholicorum in Hibernia sollicitatus fuerit ut eò securus adveniret, ab omnibus Regni Catholicis recipiendus, & ad extremum usque spiritum defendendus. Ac postea ipso in suum locum Proregem transmittente, quomodo contra Regis hostes heterodoxos pro ipsius jure ac corona usque ad extremum Patriæ exitium fidelissimè decertaverint.

Recenti & ipse memoria retineo, dum idem Rex Carolus II. in Belgium profugus cum Fratribus adveniret, quantum fidelitate præ aliis, Catholicis Proceres plurimi tam Angli, quam Hiberni ipsi adhæserint; ac eorum Legiones integrè se Regis ac Ducis Eboracensis obsequio mancipaverint. Hæc sanè, & alia quæ prætereo, potentissima sunt Catholicorum erga suum Regem fide-

litis exempla, quæ si memoriæ recolantur, facile poterunt obstruere ora loquentium iniqua, & ab æquo, novoque Regè præmia potius, quam calumniarum fidem promereri.

ARTICULUS V.

Novarum Sectarum dogmata Particularia proponuntur.

Hæreses Calvinæ cum Luthero communes.

Calvinus, qui fuit tempore posteriori Luthero qui emerit an. 1517. omnes ferè Lutheri errores complexus est, & insuper novos addidit, quos superius variis locis singillatim refutavimus. Quoniam verò ex illis profluxerunt plurima dogmata recentiorum Sectarum, illos etiam hic sub unum aspectum summam profereamus.

Docuerunt illi, Scripturam esse per se claram, & solam Regulam Fidei.

Traditiones non esse admittendas.

Ecclesiam Romanam successu temporis à vera Fide defecisse.

Pontificem Romanum non esse Caput Ecclesiæ, nec judicem controversiarum fidei.

Sanctos non esse invocandos, nec honorandas eorum imagines, aut reliquias.

Sacramentum Confirmationis, extremæ Unctionis, & quedam alia non esse admittenda.

Sacrificium Missæ abrogandum: Communionem dandam sub utraque specie.

Purgatorium non admittendum, nec indulgentias, nec preces pro defunctis prodesse.

Cælibatum non requiri in Ministris Ecclesiæ.

Liberum hominis arbitrium ad opera bona, & mala per primum peccatum periisse.

Ex sola Fide hominem justificari, non ex Merito bonorum operum.

Jejunium, abstinentiam, & alia præcepta Ecclesiæ explodenda esse. In his plura particularia dogmata continentur, & alia singularia Lutheri accuratè exprimuntur in Bulla Leonis X. in fine hujus Tractatus.

Dogmata Calvinæ propria his addita.

Deum secundum essentiali perfectionem non esse infinitum. Nec ubique præsentem in hoc mundo, se ubique in cælo.

Decreta Dei non esse ab æterno. Dei æternitatem non esse indivisibilem, sed divisibilem & successivam.

Christum non esse mortuum pro omnibus, sed pro solis prædestinatis.

Illum in cruce desperasse, nec verè ac propriè descendisse ad inferos.

Per suam mortem ac passionem nihil sibi meruisse.

Christum ab initio multa ignorasse, quæ postea didicit. Sed in hunc errorem lapsus est etiam Lutherus.

Imaginem Christi honorandam non esse.

Prædestinatos esse ab æterno quosdam homines ad gloriam, & quosdam ad damnationem, sine ullo ipsorum merito, aut horum culpa, sed ex Dei beneplacito.

Hoc decretum prædestinationis tam fixum esse ut tollat omnem arbitrii libertatem in negotio prædestinationis.

Gratiam per Christum dari solis prædestinatis. Et his non dari gratiam habitalem sive sanctificationem.

rem, sed tantum actualem. Et hanc non sufficere ad servandum totam legem Decalogi: ac per eam tolli usum liberi arbitrii.

Deum esse auctorem peccati; & homines ad peccata impellere.

De Baptismo infantium docet, Omnes filios fidelium nasci sanctos, & ut salventur Baptismo non indigere. Infidelium verò filios Baptismo non proficere: filios denique illegitimos ad Baptismum non admittendos.

De Sacramento Eucharistia, Calvinus cum suis, negat Corpus & Sanguinem Christi verè & realiter esse presentem in Eucharistia, sed tantum figurativè: quod est omninò contra Lutherum & Lutheranos, quorum dogmata propria, ut dixi, reperiuntur in hujus Tractatus sine expressa prout ab initio damnata fuerunt.

Hæresis Anglicana Protestantium, Puritanorum, Independentium.

Protestantes in Anglia Religionem sibi fabricarunt à cæteris protestantibus Germaniæ in multis diversam, uti supra cap. 2. ostendi eos nec quidem in articulis fundamentalibus per omnia convenire. Est autem Secta protestantium conflata ex variis dogmatibus partim Lutheri, partim Calvinii, quibus & alia sunt adjuncta dogmata, ritusque ab utroque diversi. Nam primò, protestantes Regem statuunt esse Caput supremum Ecclesiæ Anglicanæ. 2. Admittunt Ecclesiam debere constari ex Archiepiscopis, Episcopis, Decanis, aliisque gradibus Ecclesiasticæ hierarchiæ. 3. Varios recipiunt Catholicorum antiquos ritus, altaria, cereos, supercilicia; non tamen realem Christi præsentiam in cæna Eucharistica. Estque hæc in Anglia Religio Regis, & Aulae, cui per varias Leges conantur reliquas Sectas conformare.

Puritani è contra sunt rigidi Calvinistæ, nec nisi purum Dei verbum juxta Calvinii placita se admittere profitentur. Hi in negando Regis primatu: in excludendis gradibus Hierarchiæ Ecclesiasticæ: in eliminandis omnibus Ecclesiæ Romanæ ritibus, Protestantibus è diametro opponuntur. Qui & alio nomine *Presbyteriani* nuncupantur: eo quod velint Ecclesiam suam, exclusis Episcopis ac Ministris, à solis Senioribus laicis administrari.

Independentes, qui maximè *Cromwelli* tempore emerferunt, in hoc Puritanis ac Protestantibus adversantur, Quod neque Reges, neque Episcopos, neque Seniores ad Ecclesiæ Regimen admittant. Sed velint quemlibet sibi Ministrum esse: ac quemvis sine ulla personæ ac sexus distinctione esse legitimum verbi Dei præconem, idque quovis loco, ac tempore, dum sentit se à Spiritu Sancto ad prædicandum Dei verbum impelli. Ac proinde templa, altaria, pulpita, rem frustra, neam, & è medio tollendam existimant. Pro suæ verò Sectæ defensione contra reliquos Sectaros hoc argumentum validè intorquent: Vobis omnibus licuit Ecclesiæ Romanæ antiquos ritus ac Ceremonias omnes evertere ac reformare, quibus centenis annis ante vos usâ fuerat. Ergo nobis multò magis licebit vestros Ritus, Ecclesias, ac Ceremonias abolere, quæ tantum de novo emerferunt, neque parent cum Ecclesia Romana autoritatem, aut antiquitatem obtinuerunt. Vide-

ant quæso Protestantes & Puritani, nisi à suo errore recedant, quo pacto ab hoc Independentium argumento sese expediant.

Annotatio particularis ad Sectam Anglicanam, aliasque modernas.

VOx una & doctrina communis Sectariorum hujus temporis hæc est: Ecclesiam Romanam à vera fide defecisse, & in gravissimos errores prolapsam per mille ducentos annos. Et hanc esse causam cur Clerus & populus Angliæ, Hollandiæ, & Germaniæ ex parte non modica, Ecclesiam Romanam deseruerit, & oppugnare cœperit. Atqui non hanc, sed longè aliam ab ea deficiendi causam fuisse, ipsa defectionis primordia luce meridiana clarius demonstrant.

Primò, in Clero & populo Angliæ, integris illis mille & ducentis annis viguit, floruit, triumphavit Religio Romana, cum summa Cleri, Populi, Principum veneratione. Nullus horum eam incusavit, nullus redarguit, nullus totis viribus non defendit. Invadit subitò Henricum octavum Angliæ Regem libido iniqua repudiandi conjugem legitimam, & ducendi Bolenam pellicem. Obstat vehementer Pontifex Romanus Regiæ libidini, & anathematis penas intentat. Has ut Rex fugiat, & Bolenam retineat, Pontificis jugum excutit, Ecclesiæ Romanæ hostes advocat, opima illius spolia suis affeclis in prædam exponit. Res mira! per tot sæcula toto Regno Fides Romana ut sancta & salutifera, & sine ruga colitur, & defenditur: nullus eam tot Prælatorum erroris in fide accusavit, nullus lapsam & prostratam advertit. Et ecce subitò, ut primùm, ob Bolenam, Romanæ Ecclesiæ Rex adversatur, & ejus prædia in præmium proponit, mox toto Regno proclamatur illa à fide pridem devia, erroribus deformata, vitis prostrata, nova Babylon: hæc scilicet omnia tot sæculis Clerum, populumque universum latuerunt, donec Regis offensi exemplum, gratia ac præmia, populo universo ad detegendos Ecclesiæ errores subitò oculos aperuerunt. Ex quibus cuilibet evidentissimum est, non Ecclesiæ Romanæ errores, sed Regis libidinem defectionis causam Angliæ præbuisse.

Ad *Belgium* si pergamus, simili prorsus modo, & causa hæresis *Batavica* exordium sumpsit, nisi quod in Angliæ, Regis in Pontificem, in Belgio, Principis in Hispanos offensus, defectionis & hæresis causam ministravit. Notior hæc res est in recenti hominum memoria, & historis, quam ut hic exponi debeat.

In *Germania*, primam hæresis Lutherianæ causam & originem fuisse gravem Lutheri iram & offensionem in Pontificem Romanum, quod in prædicatione solenni Indulgentiarum Apostolicarum, æmulis assumptis, ipse neglectus & exclusus fuerit. Placuerunt ipsi Indulgentiæ, quas prædicare ambiebat, placuit fides Ecclesiæ Romanæ, quam semper hætenus tenuit, & publicè prædicavit: displicuit suæ Personæ contemptus, qui illum in furias egit. Illum ut vindicaret, tum demum omnia in Pontificem & Ecclesiam probra excogitanda, & evomenta fuerunt.

Hæc quisquis singula maturè expenderit priorum Defectionum modernus Sectaror, fieri non potest quin evidenter perspiciat, causam suæ separatio-

nis

Hande
Kin

Theo-
logia

nis ab Ecclesia Romana, non esse hujus Errores, sed priorum, quos ostendi, Libidinem, iram, aut ambitionem.

Hæc, moderne Sectator, sunt quæ te cum illis ab Ecclesia separarunt, hæc sunt propter quæ illi errores tot sæculis ignotos pro separationis suæ larvæ, Ecclesiæ affinxerunt. Hujus evidentie seria consideratio plures salutis suæ studiosos adegit, ut ad Ecclesiæ gremium maturè redirent, quod & tu, nisi perire malis, facias necesse est.

Sectæ nova, Tremblantium dicta.

Non ita pridem anno Christi 1655, originem sumpsit in Anglia, nova Secta, Tremblantes dicti, qui cæperunt Londini, quasi astro quodam perciti, in compitis, ac triviis comparere solo indutis, cætera nudi. Hi miras visiones, suæque somnia tanquam revelationes divinas populo referebant, ac velut concionabundi & divino Spiritu agitati monebant oportere *in timore & tremore salutem operari*, atque hinc illud Tremblantium nomen accipere. Horum aliqui comprehensi sunt & flagellis cæsi, quorum præcipuus erat Jacobus Noilor, qui desertâ militiâ, in qua sub Fairfaxio agebat castrorum metatorem, his Fanaticis se ducem præbuit. Et quamvis publicè stigmatè inustus, lingua etiam candenti ferro perforata, & ergastulo demum inclusus fuerit; nihil tamen de sua infânia remisit. Pergitque etiamnum hæc malefana rabies per varias Angliæ provincias multorum animos occupare.

Docet hæc Secta primò, Scripturas tam veteris, quam novi Testamenti nequaquam esse Dei verbum.

Secundò, In Scripturis non contineri veram lucem, quæ homines ad salutem adducere debeat.

Tertiò, Omnes omnino homines hac verâ ac salutari luce instructos esse, sic ut necessarium non sit ad eam docendam Ministros aut præcones ullos designari.

Quartò, Homines non justificari per fidem in Christum, sed per opera.

Quintò, Pro hominum corporibus post mortem, neque constitutum esse cælum, neque infernum, in quo vitam agant immortalem.

Denique corpora nostra, postquam mortua & sepulta fuerint, nunquam amplius ad vitam reditura. En qualia hæc ætas etiamnum monstra parturiat: quæ faciliè refelluntur ex iis quæ de Spiritu privato, aliisque fidei articulis supra tradidimus tract. 1. cap. 6. &c.

*Sectæ Anabaptistarum, & Menno-
nistarum.*

Menno in Frisia non contentus amplecti dogmata Anabaptistis propria, se novæ Sectæ ducem constituit, habetque per Hollandiam, Frisiamque affectas complures, qui à Menno passim Mennistæ nuncupantur.

Itaque præter errores illis cum Anabaptistis communes, de pueris non Baptizandis; de peccato originali non admittendo; de repudiando inter Christianos Magistratu politico; de Juramento, ac de Bello inter Christianos semper illicito; de animabus justorum in cælum non recipiendis ante extremum judicium.

Mennistæ insuper male sentiunt de mysterio SS. Trinitatis, & distinctione trium Personarum,

quibus dicunt in verbo Dei nullum fundamentum assignari, cum nomen Trinitatis, aut Personæ divinæ nullibi in Scripturis reperitur, ideoque videntur ad Arianismum declinare. Sed hi breviter interrogandi, An credant Scripturam Flandricam, esse purum verbum Dei? Credunt mordicus. Et tamen nomen Scripturæ Flandricæ nusquam in verbo Dei scripto reperitur: neque dicitur hæc cum hebræo originali per omnia convenire.

Mysterium autem Trinitatis, & tres Personæ, etsi non istis terminis, satis tamen re ipsa exprimuntur in Scripturis, ut in epist. a. Joan. c. 5. v. 7. *Tres sunt qui testimonium dant in Cælo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus, & hi tres unum sunt; & sapius alibi.*

II. Docent Mennistæ Christum de corpore Virginis Mariæ nihil accepisse, sed tantum per illius Corpus transisse, sicut lux vitrum pertransit: ideoque dici Joannis primo, *Erat lux vera; unde consequens esset, Christum non fuisse verum hominem.*

Sed contra hunc errorem clara est Scriptura ad Galat. 4. vers. 4. *Misit Deus filium suum, factum ex muliere.* Et ad Romanos 1. vers. 3. de Christo pronunciat Apostolus. *Qui factus est ei ex semine David secundum carnem.* Non dicitur lux facta ex vitro: neque Jonas factus ex ventre ceti dum Corpus illud nihil assumendo transierat.

III. Docent orandum non esse publicè, neque voce altiori: adeò ut dum mensæ orationem præmittunt moris sit vulum pileo, aliove modo obtegere. Quia scriptum est Matth. 6. vers. 6. *Tu autem cum oraveris intra in cubiculum tuum, & clauso ostio oraverem tuum in abscondito.*

At cur non dicunt, illis etiam interdictum esse in templo, aut mensa, aut alibi quàm in cubiculo orare? Hi sanè novi Doctores non dubitent S. Stephanum; & cum eo morem primævæ Ecclesiæ è suo cætu eliminare, qui *Actor. 7. vers. 59.* non in cubiculo, non in abscondito, sed in publico supplicii loco orasse memoratur: Positis autem genibus clamavit voce magnâ dicens; Domine ne statuas illis hoc peccatum.

IV. Arbitrantur homini verè Christiano piaculum esse crines longiores alere, aut collaria, aliumve vestis ornatum admittere: ipsi proinde in externa specie, vestitu, & verbis singularem modestiam sectantur. Et quoad crines quidem prolixiores, doctrinam suam probant ex Apostolo 1. ad Corinth. 9. vers. 14. *Vir quidem si comam nutriat, ignominia est illi.*

At videant ne Christum, & Apostolos, ac plures Sanctos hoc piaculo involvant, ac reformatos velint. An non 1. Reg. 1. v. 11. Samuel, ceterique Nazareni comam alere jubentur? an hunc morem sequi non debuit ipse Christus, qui Matthæi, cap. 2. vers. 23. Nazareus appellatur. Quoad vestitus ornatum, laudatur quidem S. Joannes Baptista *Matth. 11.* quod spretâ vestitus elegantia cultum asperum & pilosum assumpserit, laudantur plures alii in Catholicorum cænobiis qui Baptistæ exemplum secuti, rudi lacerna, & cilicio corpus domant. At nulli hæcenus in cætu Mennistarum hanc laudem adscribi cognovimus. Satis notum est quam exquisitis artibus cutem suam curare consueverint. Sed hæc sunt Novatorum artes non novæ, ut colliges ex iis quæ tradidimus supra tract. 2. post cap. 10. de genio fallaci Novatorum cavendo.

Heresis

Heresis Gommari, & Arminii.

Anno 1605. Leida in Batavia exarsit gravis controversia inter Franciscum Gommaram, & Jacobum Arminium Professores Leidenses, quae tandem in apertum Schisma erupit, & reliqua Reipublicae membra in oppositas partes diffraxit. Tuebatur autem Gommarius rigidam Calvinii haesum, docens, Deum esse authorem peccati, ac decreto immutabili praedestinasse ab aeterno paucos homines ad gloriam antecedenter & independenter ab eorum meritis, ceteros vero ad gehennam reprobasse independenter ab eorum demeritis, & ante praevisionem peccati etiam originalis; eosque ultro in peccata impellere, ut suam in illis iustitiam exerceret. Contendebat ex adverso saniori doctrina Arminius. Deum non ita procedere, sed decretum praedestinationis, ac reprobationis ordine rationis posterius esse praesentia futurae perseverantiae, aut non perseverantiae in fide Christi. Dum haec discordia ityllum & arma per Hollandiam passim commoveret, convocata est a Statibus Synodus Dordraena anno 1619. multis Ministrorum ex Germania, & Anglia confluentibus, ut sua auctoritate per sententiam definitivam hanc litem dirimerent. Ac tandem, Gommario ope Magistratus fuffulto contra Arminium, lis ei magis adjudicata, quam extincta fuit, ac Barneveldius auctoritate, meritis, ac etate gravis, tanquam Arminii fautor, septuagenario major capite supplicium luit: atque ita Conventus ille insignis plus sanguinis quam erroris exhaustit.

Sed in hoc infelix Arminii Schola, quod cum Calvino doceat, Infantes natos ex parentibus fidelibus sine respectu ad Baptismum salvari, nempe ut filios Abraham, & in illius fœdere comprehensos.

Secta & Errores praecipui Turcarum sive Mahometarum.

Author hujus impiae Sectae fuit Mahomet circa annum Domini 616. qui natus est in Arabia Felice, ex patre Ismaelita, Saraceni enim ab Ismaele filio Abraham ex ancilla originem traxerunt. Cum esset humili loco natus, nobilis matronae Camelos pascebat, cumque esset vaserrimo ingenio, tantum suis artibus effecit, ut Dominam suam in uxorem acceperit. Ac tandem post multa cum Judaeis, ac Christianis commercia, per varias fraudes & imposturas, Prophetæ nomen obtinuit; adeo ut dum comitiali morbo cui obnoxius erat aliquando laboraret, uxori, aliisque persuaserit, se ex conspectu Angeli Gabrielis sibi apparentis in animi deliquium concidere. His in vulgus sparsis, dum à pluribus ut verus Propheta coleretur, volumen aliquod variis figmentis refertum conscripsit, dictum Alcoranum, quod sibi è caelo transmissum esse fingebat. Ut autem omne genus hominum ad suam Sectam colligeret, doctrinae suae articulos ex omnium paene gentium Religione conflagavit, suaque ipsius figmenta adjecit.

Docuit itaque cum Christianis, & adhuc credunt Turcae dari unum Deum Creatorem Caeli, & terrae. Negant tamen Trinitatem personarum cum haeticis Sabellianis, adeoque Verbum Dei esse Deum negant cum Macedonianis.

Cum Judaeis utuntur Circumcisione, & abstinen-

tia à carne suilla: ideoque ab initio Judaei Mahometi tanquam Messiae adhaerebant. Sed cum adverterent illum loco Sabbathi diem Veneris celebrare, & à vino abstinere, & circumcissionem non octavo die, sed circa 15. aetatis annum adhibere, ab illo in plurimis defecerunt.

Cum Christianis habent Turcae aliquod genus Baptismi, qui in nuda Ceremonia consistit, qua ferè quotidie certas lotiones, & Baptismata usurpant.

Credunt etiam Christum esse Filium Dei, eumque ex Maria Virgine sine virili femine generatum: agnoscunt quoque magnum esse Dei Prophetam, sed negant esse Deum.

Ex Alcorano plura habent propria Mahometi figmenta. 1. Credunt dari Fatum, quo singuli homines ad bonum, vel malum destinati sunt.

2. Quod Mahometi, tanquam fidei veritatis cultori, in die iudicii tradenda sint claves Paradisi.

3. In futura carnis Resurrectione Sectatores Mahometi introducendos in beatissimum Paradisum, ubi omnes ad cibum & potum deliciae abundant, ac mulierum pulcherrimarum ad usum libidinis copia supererit. Hoc scilicet Caelum est Mahometanum. Hanc tamen doctrinam ipse Mahomet damnare vincitur, dum Christum summum castitatis amatorem & praconem, magnum fuisse Dei Prophetam, & ex Virgine natum agnoscit.

In hac etiam vita indulget Mahomet suis Turcis pluralitatem uxorum, & ut unam pro alia mutare liceat, pluresque ipse uxores habuit.

Credunt Mahometani omnes homines in suis Sectis aut legibus salvari posse, sive sint Judaei, aut Christiani, aut Saraceni &c. Denique ut aedecias suos in perpetua caecitate retineret, prohibuit Mahomet sub poena capitis, ne de Alcorano, vel lege à se data disputarent; quod diceret nefas esse Mysteria disputando tractari.

Haec figmenta ut hominibus magis persuaderet, videri voluit varia miracula patrasse, & disertè in Alcorano *Azora 64.* dicit se in Luna miraculum fecisse; quod ejus aedeciae dicunt contigisse, quando Lunam in duas partes divisam ipse in manus acceptam reparavit, & in caelum remisit, sed istius prodigii neminem praeter Mahometem conscium fuisse.

Moriturus anno Domini 630. in urbe Mecha praedixit se ab Angelo Gabriele tertia die resuscitandum, sed cum Gabriele non comparente Corpus putresceret, ad tegendam ignominiam Haumarus Mahometis successor sepulchrum illi magnificentum erexit, ad quod Mahometani saltem semel in vita ex longinquis etiam regionibus peregrinari solent.

Postremo adverte, ex amplitudine hujus Sectae, & multitudine hominum qui eam sequuntur, nullum posse formari argumentum pro illius veritate, uti formari solet ex amplitudine Catholicae Religionis. Quia illa tam late propagata est solà coactione armorum, & amore libertatis ad omnem carnis voluptatem & libidinem, quam omnibus impune concedit. Neminem verò potest ad se trahere puritate doctrinae, aut divinorum miraculorum testimonio, cum potius dogmata habeat divinis Scripturis, & honestati naturali aperte contraria. Quod sedulo notandum contra modernos Sectarios, qui argumentum pro Religione Romana ab ejus amplitudine desumptum, ex ista Turcarum multitudine infringere conantur.

Gracorum

*Arde
kin*

*theo-
logia*

Græcorum Schisma, & Errores.

Ecclēsia Orientalis, sive Græcorum, conjuncta semper fuit Ecclesiæ Romanæ, donec circa annum 869. impius Photius Schismati initium dedit, qui post S. Ignatium, ex Sede Constantinopolitana ab Imperatore depulsus, in eam intrusus fuerat, & contra Canones ordinatus. Cum verò à Pontifice Romano Confirmationem obtinere non posset, ab illius obedientia se subduxit.

Idem schisma, ob similem causam, redintegravit Michael Constantinopolitanus circa annum 1058. qui contra Canones ad eandem Sedem euectus, dum à S. Leone Papa reprobaretur, cepit eos damnare & persequi qui Latinos ritus Constantinopoli, & in Græcia observabant; Baptizatos à Latinis rebaptizare, & in quibusdam articulis Ecclesiæ Romanæ hæreses labem aspergere. Donec post multas lites Græci suos errores in Concilio Florentino abjurarunt: sed non multo post, iterum græca levitate ad vomitum redierunt. Ac tandem, Deo superbam impietatem vindicante, infelix Græcia, quæ noluit Christi in terris Vicario subesse, crudelissimum Turcarum jugum subire coacta est.

Præter impium Schisma, quo se ab Ecclesiâ Romana Græci separarunt, in varias quoque hæreses prolapsi sunt, quas etiamnum tuentur.

Primo, negant Spiritum Sanctum à Patre Filioque procedere, volunt enim à solo Patre spirari, sive suam processionem ab æterno habere: ideoque graviter damnant Ecclesiâ Latinam quod in symbolo expressè apponat nomen Filii, dicatque, *qui ex Patre, filioque procedit*, contra quam habeatur explicitè in symbolo Nicæno.

Prætextum huic errori quarunt ex verbis Christi Joannis 15. v. 26. *Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre Spiritum veritatis, qui à Patre procedit*. Ergo (inquiunt) non procedit à Filio, cum solius Patris mentio habeatur.

Sed inepta est consequentia quæ desumitur ab auctoritate negativa, hoc modo, Christus illo loco non dixit Spiritum Sanctum à Filio procedere, ergo id negavit. Sic enim dum de Verbo divino dicitur Joannis 1. *Omnia per ipsum facta sunt*, sequeretur, hunc mundum esse à solo Verbo sive Filio, non autem simul à Patre & Spiritu Sancto creatum, cum illo loco de solo Verbo divino mentio habeatur. Cæterum ex aliis Scripturæ locis satis disertè colligitur, Spiritum Sanctum etiam à Filio procedere, ut Joannis 16. vers. 13. ubi Christus de Paraclito loquens dicit: *De meo accipiet & annuntiabit vobis, omnia quacunque habet Pater mea sunt, propterea dixi, quia de meo accipiet*. Atqui Paraclitus tanquam creatura nihil à Christo accipere potuit, ergo ibi Christus sive Filius dicitur Paraclito originaliter communicare aliquod esse increatum tanquam personæ divinæ.

Quod porro opponunt Græci, Si Spiritus Sanctus à Patre & Filio procedat, necesse erit ineptè statui duo illius Principia, sive duas causas, quasi Pater ad Paracliti spirationem per se non esset sufficiens.

Responderetur, inanes esse argutias: Etsi enim asserant Latini Patrem, & Filium duas esse personas, negant tamen duo esse distincta Principia, aut duas causas, sed docent utrumque simul unicum esse principium, & unicam causam. Sicut & ipsi Græci admittere debent non solum Patrem, sed tres personas

necessario simul causare omnes creaturas, non tamen ideo sunt tres causæ, sed unica causa habens eandem essentiam, & eandem voluntatem productivam omnium creaturarum, neque hinc verentur Græci; ne aliquid Patris potentia aut sufficientia detrahat.

Alterâ Græcorum hæresis est, quod contendant *Eucharistiam* conficiendam esse in pane fermentato, & Christum in ultima cæna ita confecisse, ideoque docent apud Latinos qui celebrant in Azymo Sacramentum esse invalidum.

At contra, Ecclesiâ Latina docet celebrandum esse in Azymo, quamvis nolit Sacramentum esse invalidum si conficiatur in fermentato, cum panis sive azymus, sive fermentatus in eadem specie conveniat.

Probatur autem contra Græcos Christum celebrasse in pane azymo ex Matthæi capite 26. vers. 17. *Primâ autem die azymorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes, ubi vis paremus tibi comedere Pascha?* Cum ergo in diebus azymorum apud Judæos grave flagitium fuerit uti fermentato, manifestum est Christum more caterorum voluisse in azymo celebrare, qui non venit legem solvere, sed adimplere. Præter hos, Ecclesiâ Græca postquam à Romana defecit, in alios errores paulatim prolapsa est.

Hic verò ad institutum nostrum præcipue observandum est. Lutheri ac Calvinii asseclas insigni nequitia hominibus illudere, dum audent jactare suam Religionem omni tempore ab Ecclesiâ Græca, quæ amplissima est, agnitam & approbatam fuisse. Nam ex iis quæ supra disserui patet imprimis, Græcos utque ad annum circiter 869. cum Ecclesiâ Romana semper conjunctos fuisse, quo tempore nihil de Religione Lutherana aut Calviniana somnari poterunt. Secundo, satis constat etiam hoc ævo, & ab ortu Lutheri & Calvinii, nunquam hos à Græcis pro Fratribus agnitos fuisse, imo in suis Scriptis horum errores acriter oppugnasse. Tertio, Ecclesiâ Græca quamvis schismatica, in pluribus tamen articulis contra modernos hæreticos cum Romana consentit. Admittunt enim etiamnum Græci septem Sacramenta: Missæ Sacrificium retinent. In Sacramento Eucharistia verum realeque Christi præsentiam, sine substantia panis, omnino agnoscunt: Confessionem Sacramentalem in usu habent: Pro defunctis orant: Jejunium quadragesimale accuratè observant. Quam igitur potest esse nostris Sectariis, qui hæc omnia condemnant, cum Græcis concordia? Misera certè eorum conditio, Matrem suam Ecclesiâ Romanam deseruerunt, nec ullibi terrarum Fratres inveniunt.

Ex dictis proponitur Idea miseranda Moderni, Sectarii.

I Imaginatur ille, se esse in nova quadam Christi Ecclesiâ, de qua ignorat, inter tot Sectas, ubi hoc tempore subsistat, aut ubi deliquerit per mille quingentos annos à tempore Apostolorum usque ad Lutherum, aut Calvinum.

II. Hanc tamen Ecclesiâ imaginariam vult omnibus aded notam esse, ut quisque debeat relicta Ecclesiâ Romanâ, & quavis Sectâ, ad eam solam convolare, sicut columba ad Arcam Noe.

III. Per

III. Per hanc solam, recenter exortam, nullo adhuc signo aut miraculo à Deo comprobata, credit reformandam fidem Ecclesie Romanæ, hæcenus tot signis, miraculis, testimoniis toto orbe passim receptam.

IV. Credit suum Cætum ætate, numero, auctoritate exilem, & vix in reliquo orbe conspicuum, solum tamen præ omnibus sapere, & majores suos docere, & totam antiquitatis sapientiam, auctoritatem, experientiam illi cedere debere.

V. Proficitur se esse unum ex illis, qui se ab Antiqua Ecclesia segregarunt, neque tamen adhuc inter se convenerunt de Nova Ecclesia, quæ sit una & communis omnibus ab antiqua Ecclesia segregatis.

VI. Agnoscit se numerari inter illos homines, qui post Lutherum & Calvinum jam per centum annos se in varias Sectas formant & reformant: neque tamen ullum habet ille certius signum aut argumentum pro sua Secta, quam pro aliis, quas ipse damnat, & oppugnat.

VIII. Fatetur se pro norma fidei, & pignore salutis amplecti præ omnibus Confessionem paucorum Protestantium, quam constat à reliquis Christianis reprobam, neque hæcenus ab ullo Concilio generali, aut speciali Dei testimonio, aut ullius miraculi indicio confirmatam esse.

VIII. Confidit salutem suam novo & exiguo hominum Cætui, qui pro Regula suæ fidei, & intelligentia Scripturarum tantum habent privatum Spiritum, sive potius proprii Capitis sensum, per quem advertit illos hæcenus in varias Sectas discendi, neque de una fide, neque de necessariis ad salutem fidei fundamentis inter se convenire, ut supra ostendi.

Quo pacto poterit homo ille coram Dei tribunali suo errori excusationem prætere? Habet ante oculos ab ipsis Apostolorum temporibus Ecclesiam antiquam, unam, omni ævo miraculo à Deo, & communi consensu ab hominibus comprobata; in quam modo ipsi Protestantes fatentur nihil deesse in Articulis fundamentalibus ad salutem necessariis.

Interea sciens ac volens salutem æternam credit Cætui paucorum hominum, apud quos jam palam fecimus nihil minus quam veræ Ecclesie Ideam aut umbram extare. Hoc certe aliud esse non potest quam clausis oculis velle errare, ac sponte perire.

Poterunt hæc opportunè Persona convertenda per amicas interrogaciones proponi, ut statum suum sic claris advertat, & veræ Ecclesie se adiungat.

BULLA DOGMATICA LEONIS X. PONTIFICIS.

In qua distinctè exprimentur, & damnantur Errores Martini Lutheri, & Sequacium, cum Censuris & Pænis annexis.

Quos errores, censuras &c. peropportunum erit Lectori hic in promptu, & simul habere, & in propriis terminis, quibus illi authenticè damnantur.

Ad perpetuam rei memoriam.

EXurge Domine & judica causam tuam, memor esto impropiorum tuorum, eorum quæ ab insipientibus sunt tota die: inclina autem tuam ad
R. P. Arsdæ. Tom. I.

preces nostras, quoniam surrexerunt vulpes quarentes demoliri vineam, cujus tu torcular calcasti solus, & ascensurus ad Patrem, ejus curam, regimen, & administrationem Petro tanquam Capiti, & tuo Vicario, ejusque Successoribus instar triumphantis Ecclesie commisit. Exterminare nititur eam aper de Sylva, & singularis ferus depascitur eam. Refert fufius Lutheri contumaciam. Pro Pastoralis igitur officii, divinâ gratiâ nobis injuncti cura quam gerimus, prædictorum errorum virus pestiferum ulterius tolerare seu dissimulare sine Christianæ religionis nota, atque orthodoxæ fidei injuria nullo modo possumus. Eorum autem errorum aliquos præsentibus duximus inserendos, quorum tenor sequitur, & est talis.

I. Hæretica sententia est, sed usitata, Sacramenta nova legis justificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obicem.

II. In puero post baptismum negare remanens peccatum, est Paulum, & Christum simul conculcare.

III. Fomes peccati, etiam si nullum adsit actuale peccatum, moratur exeuntem a corpore animam ab ingressu cæli.

IV. Imperfecta charitas morituri, fert secum necessario magnum timorem, qui se solo satis est facere panam Purgatorii, & impedit introitum regni.

V. Tres esse partes Pœnitentiæ, contritionem, confessionem, & satisfactionem, non est fundamentum in sacra scriptura, nec in antiquis sanctis Christianis doctoribus.

VI. Contritio qua paratur per discussionem, collationem, & detestationem peccatorum, qua quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, ac æternæ damnationis acquisitionem, hæc contritio facit hypocritam, imò magis peccatorem.

VII. Verissimum est proverbium, & omnium doctrinâ de contritionibus hucusq; datâ præstantius, de cetero non facere summa pœnitentiæ: optima pœnitentiæ, nova vita.

VIII. Nullo modo præsumas confiteri peccata venialia, sed omnia mortalia, quia impossibile est, ut omnia mortalia cognoscas. Unde in primitivæ Ecclesie solum manifesta mortalia confitebantur.

IX. Dum volumus omnia purè confiteri, nihil aliud facimus, quam quod misericordia DEI nihil volumus relinquere ignoscendum.

X. Peccata non sunt ulli remissa, nisi remittente Sacerdote, credat sibi remitti: imò peccatum maneret, nisi remissum crederet; non enim sufficit remissio peccati, & gratia donatio, sed oportet etiam credere esse remissum.

XI. Nullo modo confidas absolvi propter tuam contritionem, sed propter verbum CHRISTI, Quodcumque solveris, &c. Hic, inquam, confide si sacerdotis obtinueris absolutionem, & crede fortiter te absolutum, vere eris, quidquid sit de contritione.

XII. Si per impossibile confessio non esset contrita, aut Sacerdos non serio, sed joco absolveret, si tamen credat se absolutum, verissimè est absolutus.

XIII. In Sacramento Pœnitentiæ, ac remissione culpæ, non plus facit Papa, aut Episcopus, quam infimus Sacerdos: imò ubi non est Sacerdos, æque tantum quilibet Christianus, etiam si mulier, aut puer esset.

XIV. Nullus debet Sacerdoti respondere, se esse contritum, nec Sacerdos requirere.

XV. Magnus est error eorum qui ad Sacramenta, Eucharistia accedunt, huic innixi, quod sint confessi, quod

Arsdæ
Kin

theologia

P. IV

non sint sibi conscii alicujus peccati mortalis, quod pre-
miserint orationes suas, & preparatoria, omnes illi ad
judicium sibi manducant, & bibunt: sed si credant, &
confidant se gratiam ibi consecuturos, hac sola fides fa-
cit eos puros, & dignos.

XVI. Consultum videtur, quod Ecclesia in commu-
ni Concilio statueret licitos sub utraque specie communi-
candos, nec Bohemi communicantes sub utraque specie,
sunt heretici, sed schismatici.

XVII. Theauri Ecclesia unde Papa dat Indulgen-
tias non sunt merita CHRISTI, & Sanctorum.

XVIII. Indulgentia sunt pia fraudes fidelium & re-
missiones bonorum operum: & sunt de numero eorum
quae licent, & non de numero eorum quae expediunt.

XIX. Indulgentia his qui veraciter eas consequuntur,
non valent ad remissionem poenae pro peccatis actualibus
debita apud divinam justitiam.

XX. Seducuntur credentes indulgentias esse salutaris,
& ad fructum spiritus utiles.

XXI. Indulgentia necessaria sunt solum publicis crimi-
nibus, & proprie conceduntur duris solummodo, & im-
patientibus.

XXII. Sex generibus hominum indulgentia, nec sunt
necessaria, nec utiles: videlicet mortuis seu morituris, in-
firmis, legitime impeditis, his qui non commiserunt crimi-
na, his qui crimina commiserunt, sed non publica, his qui
meliora operantur.

XXIII. Excommunicationes sunt tantum externae poe-
nae, nec privant hominem communibus spiritualibus Ec-
clesiae orationibus.

XXIV. Docendi sunt Christiani, plus diligere excom-
municationem, quam timere.

XXV. Romanus Pontifex Petri successor, non est
CHRISTI Vicarius super omnes totius mundi Eccle-
sias ab ipso CHRISTO in B. Petro institutus.

XXVI. Verbum CHRISTI ad Petrum, quodcum-
que solveris super terram, &c. extenditur dumtaxat ad
ligata ab ipso Petro.

XXVII. Certum est in manu Ecclesia aut Papae pro-
prium non esse statuere articulos fidei, imo nec leges morum,
seu bonorum operum.

XXVIII. Si Papa cum magna parte Ecclesia sit, vel
sit sentierit, nec etiam erraret: adhuc non est peccatum
aut haeresis contrarium sentire, praesertim in re non neces-
saria ad salutem, donec fuerit per Concilium universale
alterum reprobatum, alterum approbatum.

XXIX. Via nobis facta est eneruandi auctoritatem
Conciliorum, & liberè contradicendi eorum gestis, & ju-
dicandi eorum decreta, & confidenter confitendi, quid-
quid verum videtur sive probatum fuerit, sive reproba-
tum à quocumque Concilio.

XXX. Aliqui articuli Joannis Husae condemnati in
Concilio Constantiensi, sunt Christianissimi, verissimi, &
Evangelici, quos nec universalis Ecclesia posset damnare.

XXXI. In omni opere bono justus peccat.

XXXII. Opus bonum optime factum, est veniale peccatū.

XXXIII. Hereticos comburi, est contra voluntatem spi-
ritus.

XXXIV. Præiari adversus Turcas, est repugnare DEO
visitanti iniquitates nostras per illos.

XXXV. Nemo est certus, se non semper peccare mor-
taliter, propter occultissimum superbiam vitium.

XXXVI. Liberum arbitrium post peccatum, est res
de solo vitio, & dum facit quod in se est, peccat morta-
liter.

XXXVII. Purgatorium non potest probari ex sacra scri-
ptura, quae sit in Canone.

XXXVIII. Anima in Purgatorio non sunt secura de
earum salute, saltem omnes: nec probatum est ullis aut ra-
tionibus, aut scripturis, ipsis esse nec extra statum merendi,
aut augenda caritatis.

XXXIX. Anima in Purgatorio peccant sine intermis-
sione, quamdiu querunt requiem, & horrent poenas.

XL. Anima ex Purgatorio liberata suffragiis viven-
tium minus beantur, quam si per se satisfecissent.

XLI. Prælati Ecclesiastici, & Principes saeculares
non malefacerent, si omnes saccos mendicitatis deleverent.

Qui quidem errores, respectivè, quam sint pestiferi,
quam perniciosi, quam scandalosi, quam piarum &
simplicium mentium seductivi, quam denique sint
contra omnem charitatem, ac S. R. E. matris omnium
fidelium, & magistræ fidei, reverentiam atque nervum
Ecclesiasticæ discipline, obedientiam scilicet quæ fons
est, & origo omnium virtutum, sine qua facile unuf-
quisque infidelis esse convincitur, nemo sanæ mentis
ignorat. Nos igitur in præmissis, utpote gravissimis,
propensius (ut decet) procedere, nec non huiusmodi
pesti, morboque canceroso, ne in agro Dominico
tanquam verpis nociva ulterius serpiat, viam præclu-
dere cupientes, habita super prædictis erroribus, &
eorum singulis diligenti trutinazione, discussione, ac
districto examine, maturaque deliberatione, omnibus-
que rite pensatis, ac sæpius ventilatis cum venerabili-
bus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardina-
libus, ac regularium Ordinum Prioribus seu Mini-
stris Generalibus, pluribusque aliis sacre Theologiæ,
nec non utriusque juris Professoribus sive Magistris, &
quidem peritissimis: reperimus eosdem errores, respec-
tivè (ut præfertur) articulos non esse Catholicos, nec
tamquam tales esse dogmatizandos, sed contra Eccle-
siæ Catholicæ doctrinam sive traditionem, atque ab
ea veram divinarum scripturarum receptam interpre-
tationem, cujus auctoritati ita acquiescendum censuit
Augustinus, ut dixerit se Evangelio non fuisse credi-
turum, nisi Ecclesiæ Catholicæ intervenisset auctori-
tas. Nam ex eisdem erroribus, vel eorum aliquo vel ali-
quibus, palam sequitur, eandem Ecclesiam, quæ Spiritu
sancto regitur, errare, & semper errasse. Quod est uti-
que contra illud, quod CHRISTUS discipulis suis in
Ascensione sua (ut in sancto Evangelio Matthæi legi-
tur) promisit dicens: Ego vobiscum sum usque ad
consummationem sæculi. Nec non contra sanctorum
Patrum determinationes, Conciliorum quoque, &
summorum Pontificum expressas ordinationes, seu ca-
nones, quibus non obtemperasse, omnium hæresium,
& schismatum, teste Cypriano, fomes & causa semper
fuit.

De eorundem itaque venerabilium Fratrum no-
strorum consilio & assensu, ac omnium, & singulo-
rum prædictorum, matura deliberatione prædicta, au-
thoritate Omnipotentis Dei, & beatorum Apostolo-
rum Petri & Pauli, & nostræ, præfatos omnes, & singu-
los articulos seu errores, tamquam (ut præmittitur)
respectivè hæreticos, aut scandalosos, aut falsos, aut
piarum aurium offensivos, vel simplicium mentium
seductivos, & veritati Catholice obviantes, damna-
mus, reprobamus, atque omnino rejicimus, ac pro
damnatis, reprobatis, & rejectis ab omnibus utrius-
que sexus Christi fidelibus haberi debere, harum serie
decernimus, & declaramus. Inhibentes in virtute san-
ctæ

obediencie, ac sub pena majoris excommunicationis late sententiae, nec non quoad Ecclesiasticas, & Regulares personas, Episcopatum omnium, etiam Patriarchatum, Metropolitanatum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, Monasteriorum quoque, & Prioratum etiam Conventualium, & quorumcumque dignitatum, aut beneficiorum Ecclesiasticorum, secularium, aut quorumvis Ordinum regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, quo vero ad Conventus, Capitula, seu domos, aut pia loca secularium, vel regularium, etiam Mendicantium, nec non Universitatis etiam studiorum generalium, quorumcumque privilegiorum indultorum, a Sede Apostolica, vel ejus legatis, aut alias quomodolibet habitatorum, vel obtentorum, cuiuscumque tenoris existant, nec non nominis, & potestatis studium generalitatis, legendi, ac interpretandi qualvis scientias, & facultates, & inhabilitatis ad illa & alia in posterum obtinenda: Praedicationis quoque officii, ac amissionis studii generalis, & omnium privilegiorum ejusdem: quo vero ad seculares ejusdem excommunicationis, nec non amissionis cuiuscumque emphiteusis, quorumcumque feudorum, tam a Romana Ecclesia, quam alias quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda: nec non quoad omnes, & singulos superius nominatos, inhibitionis Ecclesiasticae sepulturae, inhabilitatisque ad omnes, & singulos actus legitimos, infamiae, ac dissipationis, & criminis laesae maiestatis, & haereticorum & fautorum eorumdem in iure expressis penis, eo ipso, & absque ulteriori declaratione per omnes, & singulos supradictos, si (quod absit) contrafecerint, incurrendis; a quibus vigore cuiuscumque facultatis, & clausularum eis in confessionalibus quibusvis personis, sub quibusvis verborum formis contentarum, nisi a Rom. Pont. vel alio ab eo ad id in specie facultatem habente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant. Omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus, tam laicis, quam Clericis, secularibus & quorumvis Ordinum regularibus, & aliis quibuscumque personis cuiuscumque status, gradus, vel conditionis existant, & quacumque Ecclesiastica vel mundana praesulgeant dignitate, etiam Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, Patriarcharum, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, Collegiarum, ac inferiorum Ecclesiarum Praelatis, Clericis, aliisque personis Ecclesiasticis, secularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel Ministris generalibus, vel particularibus fratribus seu religiosis, exemptis, & non exemptis: Studiorum quoque universitatibus secularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus nec non Regibus, Imperatoribus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, omnibusque Officialibus, Judicibus, Notariis, Ecclesiasticis, & secularibus, Communitatibus, Universitatibus, Potentatibus, Civitatibus, Castris, Terris & locis, seu eorum, vel earum civibus, habitatoribus, & incolis, ac quibusvis aliis personis Ecclesiasticis, vel regularibus (ut praefertur) per universum orbem, ubicumque praesertim in Alemania existentibus, vel pro tempore futuris, Ne praefatos errores, aut eorum aliquos, perversumque doctrinam huiusmodi asserere, affirmare, de-

R. P. Arsdel. Tom. I.

fendere, praedicare, aut illi quomodolibet, publice vel occulte, quovis quaesito ingenio vel colore, tacite, vel expresse favere praesumant.

Insuper, quia errores praefati, & plures alii continentur in libellis seu scriptis Martini Luther, dictos libellos, & omnia dicti Martini, scripta seu praedicationes, in latino, vel quocumque alio idiomate reperiantur, in quibus dicti errores seu eorum aliqui continentur, similiter damnamus, reprobamus, atque omnino rejicimus, & pro omnino damnatis, reprobatis, ac rejectis, (ut praefertur) haberi volumus, mandantes in virtute sanctae obediencie, & sub penis praedictis eo ipso incurrendis, omnibus, & singulis utriusque sexus Christi fidelibus superius nominatis, ne huiusmodi scripta, libellos, praedicationes, seu schedulas, vel in eis contenta capitula, errores, aut articulos supradictos continentia, legere, asserere, praedicare, laudare, imprimere, publicare, sive defendere, per se vel per alium, seu alios, directe, vel indirecte, tacite, vel expresse, publice vel occulte, aut in domibus suis, sive aliis publicis, vel privatis locis tenere quoquo modo praesumant: quinimo illa statim post harum publicationem ubicumque fuerint, per Ordinarios, & alios supradictos diligenter quaerita, publice, & solemniter in praesentia cleri, & populi, sub omnibus & singulis supradictis penis, comburant. *Alia clausula susius sequuntur.*

Datum Romae apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo vigesimo, die XVII. Kalend. Julij, Pontificatus nostri anno octavo.

Pergit autem, in clausulis supra, terminum praeferibere Lutheri & adherentibus ut respiciant. Non respicientes post elapsos sexaginta dies capiendos, fidelibus indicit. Loca in quibus illi commorabuntur interdicto subijcit. Derogat privilegiis si quae essent his opposita. Mandat excommunicari alios, si qui impedirent Bullae publicationem: quam postea debite factam etiam ipse testatur in diplomate edito anno sequenti, quo Lutherum & sequaces adhuc contumaces excommunicationem, & alias penas incurrisse declarat. Praedicta omnia habet Bulla superius recitata, quae integre continetur in Tomo primo Bullarii Romani novissimi pag. 451.

Articuli quidam particulares in Joanne Wiclefo inter alios damnati a Martino P. Pont. in Bulla qua incipit, Inter cunctas Pastoralis curae sollicitudines.

Substantia panis materialis, & similiter substantia vini materialis remanent in Sacramento altaris.

Accidentia panis non remanent sine subjecto in eodem Sacramento.

Christus non est in eodem Sacramento identice & realiter in propria praesentia corporali.

Si Episcopus vel Sacerdos existat in peccato mortali, non ordinar, non consecrat, non conficit, non baptizat.

Non est fundatum in Evangelio quod Christus Missam ordinaverit.

Si homo fuerit debite contritus, omnis confessio exterior est sibi superflua & inutilis.

Contra Scripturam sacram est, quod viri Ecclesiastici habeant possessiones.

Praelatus excommunicans Clericum qui appellavit ad Regem,

Arsdel
Kin

Theologia

Regem, vel ad Concilium regni, eo ipso traditor est Regis & regni.

Nullus est Dominus civilis, nullus est Prælatus, nullus est Episcopus, dum est in peccato mortali.

Populares possunt ad suum arbitrium Dominos delinquentes corrigere.

Decima sunt pura elemosyna, & possunt Parochiani propter peccata suorum Prælatorum, ad libitum suum eas auferre.

Omnes sunt Simoniaci qui se obligant orare pro aliis eis in temporalibus subvenientibus.

Omnia de necessitate absoluta eveniunt.

Religiosi viventes in religionibus privatis, non sunt de religione Christiana.

Dirare Clerum est contra regulam Christi.

Ecclesia Romana est Synagoga satane, nec Papa est proximus, & immediatus Vicarius Christi & Apostolorum.

Juramenta illicita sunt, quæ sunt ad corroborandum humanos contractus, & commercia civilia. Ibidem alia cum Lutero & aliis hæreticis ferè communia.

Data est prædicta Bulla Constantiæ (ubi à Concilio damnatus Wiclefus) 8. Kalend. Martii Pontificatus Martini V. anno primo: & reperitur in Bullarii Romani Tomo I. folio 136.

P A R S S E C U N D A
R E S O L U T I O N E S
T H E O L O G I C A E
I N S C H O L I S C O N T R O V E R S A E.

Quia necessarium est Missionario, & cæteris qui alios docent, accuratè discernere Controversias purè Polemicas, à Quæstionibus Scholasticis quæ inter ipsos Catholicos in utramque partem liberè disceptantur: maxime quoque decet virum literatum quæstiones subtiliores in promptu habere quas passim in disputationem venire solent, & quarum ignoratio faciliè doctrinam sanam cum damnata confundit. Hinc, ex plurium desiderio, harum notitiam, statum, argumenta, resolutiones, partim hic, partim alibi, brevi, commodâque methodo exponemus.

C O N T R O V E R S I A I.

De varia in Deo Scientia, ac præscientia futurorum.

§. I.

Notio, ac divisio scientiæ divinae.

Primò: Deo nulla inest realis distinctio, præterquam trium Personarum: Hinc quævis intellectio, aut volitio divina, aliud non est, quam Deus per se intelligens, aut volens, sine ulla actuum distinctione, aut nova accessione, per quam aliqua mutationis internæ umbra inducatur.

II. Nulla Dei intellectio est merè apprehensiva, aut etiam opinativa: Sed omnis ejus cognitio perfecta scientia est. Quidquid enim cognoscit, id clarè, certòque judicat. Neque judicium illud scientificum formatur more nostro, per compositionem ac divisionem, sed per simplicem repræsentationem, absque eo quod prædicatum ad subiectum mediante copulâ referatur dum affirmat, aut à subiecto removetur dum aliquid negat.

III. Scientia Dei non est discursiva, sive illativa unius ex alio, Quia aliqua mentis imperfectio est, ex antecedente clarior cognito elicere consequentis cognitionem obscuriorem, quod in omni discursu contingit. Hinc dum cognoscit Deus suam omnipotentiam esse productivam leonis, non movetur intellectus divinus à potentia productiva leonis cognita, ad cognoscendum leonem, sed utrumque simul & per se perfectissimè comprehendit.

IV. Divisio scientiæ divinae communior est, in scientiam naturalem sive necessariam, quâ Deus ab æterno,

ante omne liberum decretum suæ voluntatis, cognovit res possibiles, quæ non potuerunt aliter se habere, ut mundum esse producibilem: & in scientiam liberam, quâ cognoscuntur res contingentes sive quæ potuerunt aliter se habere v.g. Judam peccare.

Ea divisio aliter exprimitur, in scientiam simplicis intelligentiæ, quâ Deus cognovit res possibiles quasi abstrahendo ab earum existentia: in scientiam Visionis, quâ videt totam seriem rerum existentium in quacunque temporis differentia: & in scientiam Mediam quâ cognoscit rem futuram sub conditione contingenti, sive quid homines & Angeli facturi essent pro sua libertate, si cum his vel illis circumstantiis, in hoc vel illo rerum ordine collocarentur.

V. Ut hæc triplicis scientiæ distinctio clarius inhaereat: Primò concipiatur, Deum ab æterno, antequam aliquid extra se producere statuisset, in mente sua, tanquam in lucidissimo speculo, complexum fuisset infinitos rerum ordines, quos si vellet, condere potuisset: Secundò distinctè percepisse, quid in singulis ordinibus futurum esset ex libero hominum & Angelorum arbitrio, si decerneret illos in his vel illis circumstantiis actu producere: Tertiò ex illis omnibus elegisse hunc ordinem rerum, qui à prima mundi creatione perseverat, & continua serie deinceps decurret: Quartò, hæc electione constitutâ, absolute & determinatè ex parte sui actus vidisse omnia quæ in hoc ordine ex libero hominum & angelorum arbitrio fiunt; præter hæc præcivisse universa, quæ in quavis hypothesi futura essent: Atque hæc sub conditione tantum futura, alij per scientiam quam nuncupamus Mediam, alij aliter prænotosci contendunt, ut jam dicemus.

§. II. DE